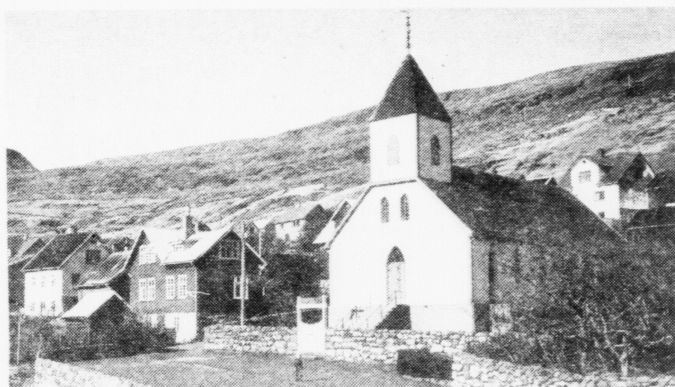

Lasarus og hundurin Brúni

Fyrstu 3 orindini í líknísi Jesu um ríka mann og Lasarus og sangurin hjá Frændum um hundin Brúna siga júst tað sama. Bert er Jesus heldur meira »provokerandi« enn Frændur, hann letur neyðardýrið í túninum vera eitt menniskja og ikki ein hund — og hann letur hundarnar vera mætari enn okkum ríku menniskju, tí at teir eru teir einastu, ið sýna samkenslu og koma og royna eftir sinum litla færimuni at linna um neyð Lasarusar. Og í Jesu munni er hetta ein »provokasjon« móti teim góðu, lóglýðnu og sjálv-rættvisu áhoyrarunum millum jødarnar. Tí teir kendu lógina og profetarnar og vistu, hvat tey søgdu um samhuga og stuðul til tey veiktu í samfelagnum — og hundarnir vóru fyrri teimum órein og vanvirðislig djór (heidningar kallaðu teir hundar, ja, tað finnast helst eisini sjálvrættvisir feroingar, ið eru til reiðar at kalla Frændurnar fyrri »heidnar hundar«).

Men í hesi søgu eru tað hundarnir, ið royna at linna neyð Lasarusar, meðan ríki mæður einki ger. So fantasifullur og provokerandi, sum Jesus var, eru Frændur ikki í sínum sangum um hundin Brúna, men teir koma kortini við einum reinum evangeliskum boðskapi til okkara vælferðarsamfelag í hesum sanginum.

Men líknísi um ríka mann og Lasarus gongur víðari enn sangurin um Brúna. Jesus kann, sum »tann, ið eigur mekt og mati« (Mat. 7,29) loyva sær at vísa á, at hetta ófæra dýpið millum ríka mann og Lasarus ikki bert er galdandi í hesum heimi, men eisini hinumegin deyða og grøv. Og Jesus nevni einki um, at annar var »trúgvandi« ella »umvendur« e.t., tað er rætt og slætt teirra stóða í tí ó-rættvisu samfelagsskipanini, sum talan er um. Og tað er eisini tað, ið Móses

og profetarnir og Frændur tala um. Lýða vit ikki á tað, so lýða vit neyvan heldur á, um sangarin ber fram boðskapin við teim rottu tónunum ella teim røttu himmalvendu eygunum.

Omma Ludvík

Men so var tað handan omma Ludvík. Tað er bert ein tvætli-sangur, sum tey børnini, ið vóru við til at gera Nóna-plátuna, settu saman, so hann er í minsta lagi sakleysur. Kortini sigur Harrin, at børn hava skil uppá Himmirikið, og at tey vita skil á tí, sum er loynt fyrri teimum visu og opinbera ómyndingum (Mat. 11,25). Hetta (tvætli-)orindi barnanna ljóðar: Omma Ludvík, hon er stór og so er hon altí gláð. Tá ið abbi fer at kóka ris, lakkar omma Paradis!

Ja, hvør veit, um børnini ikki óvitandi hava latið ein boðskap í hesi tvætli-utu orð? Í hvussu er fáa tey meg at hugsa um Martu og Mariu, tá ið Jesus vitjandi tær í Batania! »Kóka ris« kann vera barnanna myndatala fyrri verðsligum sorgum og stákan og »lakka Paradis« at koma so spælendi í Guds ríki! Hvør veit? Í hvussu er, so er omma Ludvík »altíð gláð«. Og tað er meira enn sigast kann um flestu av teimum, ið eru so vis og klók, at tey ikki tola barnsliga gleði og leik og spæl; tí livið er jú so álvarsligt, halda tey visu og klóku. Men fyrri teimum eru Guds ríkis loyndarmál heldur ikki opinberað! Men fyrri børnunum!

Frælsi og frelsa

Ein annar sangur, sum Frændur eisini sungu við aðra av gudstænastunum í Kvívík, var »Sangur til frælsi« eftir Bjørn Afzelius:

Tú ert tað fagra, eg veit, tú ert tað dýrast, á foldum, tú ert sum stjørnurnar, sum vindurin, sum brimbrotið, sum fuglarnir, sum biómarnar á benum.

Tú ert trygdarstjørna mín, tú ert mín trúgv, mín vón, mín elskhug, tú ert mitt blóð og mini lungu, mini eygu, minar herðar, minar hendur og hjarta.

Frælsi er titt vakra navn, góðlæti er tín stolta móðir, rættvísa er tín bróðir, friðurin tín systir, stríðið er tín faðir, framtíðin tín ábyrgd.

Frælsi er titt vakra navn.

Fyrst er at minnast til, at frælsi og frelsa er eitt og tað sama. Tá ið tú ert frelstur, hevur tú fingið frælsi. Tá ert tú frælsur til at liva og tæna, tá ert tú frælsur til at gleðast um livið og til at taka ábyrgd av tí, tá skalt tú ikki stúra fyrri tær sjálvum og tíni frelsu longur, tá ert tú frelstur frá at skula frelsa teg sjálvan, tá ert tú frælsur. Tástaðni kanst tú trúgva, vóna, elska, stutt sagt tástaðni kanst tú liva, anda, virka.

Tú ert trygdarstjørna mín, tú ert mín trúgv, mín vón, mín elskhug, tú ert mitt blóð og mini lungu, mini eygu, minar herðar, minar hendur og mitt hjarta.

Eg veit ikki, hvat Bjørn Afzelius hevur hugsað um, tá ið hann hevur skrivað sangin, hvørt hann hevur hugsað um frelsu og frælsi, so sum eg her tulki tað, men tað hevur minni at siga. Verður sangurin sungin við eina gudstænastu, er tað náttúrligt at uppfata tað soleiðis — og sangurin er tá ein framúrskarandi vøkur lýsing av tí, sum

Paulus kallar »dýrdar-frælsi Guds barna«. Kanst tú ikki av fullum hjarta syngja við í hesum sangi til frælsi, so er frelsa tin ikki í lagi, so trýrt tú ikki, at tú ert frelstur, so hevur Jesu frelsugerð fyrri teg verið til fánýtis, tí tú ert lika so bundin av lógini, av mannaotta, av fordómum sum um hann ongan-tíð hevði frelst teg.

Avdúka seg sjálvi

Hinir sangirnir, ið sungnir vóru í Kvívík, vóru: »Ver hjá mær, o Gud«, ein gamal nekarasálmur, »Syngja sama lagi«, ein fittur andaligur sangur, sum javnan verður spældur í kvøðuljómunum, »Barnið og várið«, ein kvøða til júst hetta barnið, ið doypt varð, og so sangurin »Føroyar« hjá Frændum.

Hesin seinasti verður kanska av onkrum fataður sum ein ógvuliga politiskur sangur, men álvarast, hvør í verðini kann hava nakað imóti einum varisligum ynki um, at Føroya ríkidemi verður bytt javnt millum feroingar? Tey, ið hava nakað imóti tí, avdúka seg sjálvi.

Eg veit væl, at somu fólk, sum loyva sær at kalla kviviksprestina ateist, tey fira nokk litið fyrri at kalla Frændur tað sama, og tá hjálpir nokk litið at koma við vælmeindandi tulkingunum av sangnum.

Men til tað er fyrst at siga, at Jesus ógvuliga hvassliga visir slíkum orðalagi burtur: Hvør tann, sum sigur við bróðir sín More (t.e. dári ¼ ateist), skal verða sekur til helvitis eld (Mat. 5,22). Og tá ið ræður um trúgv og hvør, ið sigur seg at trúgva, hevur hann hesar viðmerkingar: Ein maður átti tveir synir; og hann fór til hin fyrri og segði: »Sonur mín, far í dag og arbeið í vingarðinum«. Men hann svaraði og segði: »Nei, eg vil ikki«. Men seinni iðraði hann seg eftir tí og fór avstað. So fór hann til annan og segði líka. Men hann svaraði og segði: »Jú, tað skal eg, harri;« men hann fór to

ikki.

Hvør av hesum báðum gjordi vilja faðirsins? Teir siga: »Hin fyrri«. Jesus sigur við teir: »Sanniliga sigi eg tykkum: Tollarar og skokjur ganga undan tykkum inn í Guds ríki« (Mat. 21,28-31). Og ikki hvør tann, ið sigur til mín: »Harri, harri,«, skal koma inn í himmirikið; men tann, ið ger vilja faðirs mins, sum er í himlinum.

Og fyrri alt tað sigur hann eisini, at tað ger nóg mikið at hava trúgv sum eitt sinnopskorn. Tað var svarið, ið lærusveinar hansara fingi, tá ið teir bóðu um »meira trúgv«: Trúgv sum eitt sinnopskorn er nóg mikið (Luk. 17,5-6). Sinnopskornið veit ikki av at tað trýr, men tað eigur kortini í sær ta guddómlika kraft at vaksa og gerast eitt stórt

træ.

Og tá ið Jesus sigur, at tað er nóg mikið, so kunnu vit gott senda okkara metingar um annars trúgv til upphøggingar.

Og til seinast fari eg at loyva mær at ívast í, um Dagblaðsins øði um hasar hendingarnar í Kvívík kirkju veruliga eru sprotnar av umsorgan fyrri kirkjuna ella av ótta fyrri, at rangir lærdómar skulu snikja seg inn hagar, heldur man øðin koma av einum ótta fyrri at tað skal koma ov týðuliga til sjóndar, hvussu langt Jesu evangelium og Fólkaflöksins hugsjónir (smbrt. Dagblaðnum, ið hvussu er) eru frá hvørjum øðrum.

Thorben Johannesen

Haldið sosialin